

Est

Chapter 1

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

הַמֶּלֶךְ	אַחַשְׁוֵרוֹשׁ	הוּא	אַחַשְׁוֵרוֹשׁ	בַּיּוֹם	וַיְהִי	1		
ingkang-jumenengan	Ahasywérus	piyambakipun	Ahasywérus	ing-dinten-dintenipun	Lan-dados			
	H0325	H1931	H0325	H3117	H1961			
	מְדִינָה:	וּמֵאָה	וְעֶשְׂרִים	שֶׁבַע	כּוֹשׁ	וְעַד-	מִהַרְדֵּי	
	propinsi	lan-satus	lan-kalih-dasa	pitu	Étiopia	ngantos-	saking-Hindustan	
	H4082	H3967	H6242	H7651	H5704	H1912		

Nalika jamane Sang Prabu Ahasyweros -- yaiku Sang Prabu Ahasyweros kang ngratoni tlatah satus pitulikur, wiwit saka ing Indhia tutug ing Etiopia --

כְּסָא	עַל	אַחַשְׁוֵרוֹשׁ	הַמֶּלֶךְ	וּכְשֶׁבֶת	הָהֵם	בַּיּוֹמִים	2
dhampar	ing	Ahasywérus	sang-raja	nalika-lenggah	punika	Ing-dinten-dinten	
H3678		H0325	H4428	H3427	H1992	H3117	
			הַבֵּיתָה:	בְּשׁוּשַׁן	אֲשֶׁר	מִלְּכוּתוֹ	
			sang-beteng	ing-Susa	ingkang	kaprabon-ipun	
			H1002	H7800		H4438	

ing jaman samana nalika Sang Prabu Ahasyweros lenggah ing dhamparing kaprabone ana ing beteng kadhatone ing Susan,

שָׂרִי	לְכָל-	מִשְׁתָּה	עֵשָׂה	לְמֶלֶךְוּ	שְׁלוֹשׁ	בְּשָׁנָה	3
para-pangageng-ipun	kanggé-sedaya-	pésta	ndamel	jumenengan-ipun	tigang	Ing-taun	
H8269	H3605	H4960			H7969	H8141	
וְשָׂרִי	הַפְּרָתַיִם	וּמִדִּי	פָּרְס	וְחֵיל	וְעַבְדָּיו		
lan-para-pangageng	para-bangasawan	lan-Mèdia	Pèrsia	wadya-bala	lan-para-abdi-ipun		
H8269	H6579	H4074	H6539	H2428	H5650		
				לְפָנָיו:	הַמְּדִינָה		
				ing-ngajeng-ipun	propinsi		
				H6440	H4082		

nalika ing taun kang kaping telune paprentahane, Sang Prabu mangun bujana kalawan nimbali sakehing para panggedhe lan punggawa kabeh; wadya-bala ing tanah Persia lan Media, para priyagung lan panggedhening dhaerah padha pepak andher ana ing ngarsane.

יָקָר	וְאֵת-	מִלְּכוּתוֹ	כְּבוֹד	עֲשָׂר	אֶת-	בְּהָרְאָתוֹ	4
kaluhuran	lan-dhateng-	kaprabon-ipun	kamulyan	kasugihan	dhateng-	Nalika-nedahaken	
H3366	H0853	H4438	H3519	H6239	H0853	H7200	
	יּוֹם:	וּמֵאָה	שְׁמוֹנִים	רִבְעִים	יָמִים	גְּדוּלְתוֹ	תַּפְאֵרֶת
	dinten	lan-satus	wolung-dasa	kathah	dinten	kaagungani-ipun	kaéndahan
	H3117	H3967	H8084		H3117	H1420	H8597

Ing kono Sang Prabu mamerake kasugihaning karajane kang mulya, kaendahaning kaluhurane kang sumunar, pirang-pirang dina suwene, nganti satus wolung puluh dina.

	הָעַם umat	לְכָל- kanggé-sedaya- H3605	הַמֶּלֶךְ sang-raja H4428	עָשָׂה ndamel	הָאֵלֶּה punika H0428	הַיָּמִים dinten-dinten H3117	וּבְמָלוּתָא Lan-ing-rampungipun H4390	5
מִשְׁתָּה pésta H4960	קָטָן ingkang-alit	וְעַד- ngantos- H5704	לְמַגְדוֹל saking-ingkang-ageng	הַבֵּיתָה sang-beteng H1002	בְּשׁוּשָׁן ing-Susa H7800	הַנְּמֻצָאִים ingkang-kapanggih H4672		
			הַמֶּלֶךְ: sang-raja H4428	בֵּיתָן panti H1055	גִּנָּת patamanan H1594	בַּחֲצָר ing-plataran	יָמִים dinten H3117	שִׁבְעַת pitu H7651

Bareng wus tekan samono mau Sang Prabu tumuli ngawontenake bujana maneh kanggo sakehing para kawula kang ana ing beteng kadhaton ing Susana, para priyagung dalah para wong cilik, suwene pitung dina, ana ing plataraning patamanan kadhaton.

	עַל- ing-	וְאַרְנָמָן lan-wungu H0713	בִּיזָן linen H0948	בַּחֲבָלִי- mawi-tali-	אָחוּז kagantung H0270	וּתְכֵלֶת lan-biru H8504	כֶּרְפָס katun H3768	וְחֹר Lawon-pethak H2353	6
בְּהַט- porfir- H0923	רְצָפָת jogan	עַל ing	וְכֶסֶף lan-péрак H3701	זָהָב emas H2091	וּמִטּוֹת dipan H4296	שֵׁשׁ marmer	וְעִמּוּדֵי lan-saka H5982	כֶּסֶף péрак H3701	גְּלִילֵי gelang-gelang
					וּסְחָרָת: lan-sela-cemeng H5508	וְרָב lan-mutiara H1858	וְשֵׁשׁ lan-marmer		

Langsene lena, mori alus lan kain wungu tuwa, kang tinalenan lena alus lan kain wungu enom, cumanthel ing gelangan salaka ing saka-saka marmer putih, sarta kanthil kancana lan salaka kaprenahake ing jrambah marmer, marmer putih, giwang lan marmer mancawarna.

	וַיִּין lan-anggur H3196	שׁוּנָיִם manéka-warna	מִכְלִים saking-prabot H3627	וּכְלִים lan-prabot H3627	זָהָב emas H2091	בְּכָלִי mawi-prabot H3627	וְהַשְׁקוֹת Lan-ngunjuk H8248	7
				הַמֶּלֶךְ: sang-raja H4428	כִּיד miturut-asta H3027	רַב kathah	מִלְכּוֹת kaprabon H4438	

Pangunjukan kaladekake ana ing tuwung kancana kang mawarna-warna, lan anggure anggur pangunjukane Sang Prabu, nganti turah-turah, kang pantes tumrap ing ratu.

	הַמֶּלֶךְ sang-raja H4428	יָסַד dhawuh H3245	וּכְן mekaten	כִּי- amargi-	אֶפְסָן peksan H0597	אֵין tanpa H0369	כְּדָת miturut-pranatan H1881	וְהַשְׁתִּיָּה Lan-pangunjukan H8360	8
אִישׁ- tiyang- H0376	מִטּוֹרָן miturut-kekajengan H7522	לְעֵשׂוֹת kanggé-nindakaken	בֵּיתוֹ griya-ipun	רַב pengageng	כָּל- sedaya- H3605	עַל dhateng			
							וְאִישׁ: lan-tiyang H0376		

Dene carane ngombe iku: ora peksan, awit dhawuhe Sang Prabu sakehing para abdi dalem ing kadhaton kakarsakake manut sakarepe sawiji-wijining wong.

אָשָׁר ingkang	הַמְלָכּוֹת kaprabon H4438	בֵּית griya	נָשִׁים wanita H0802	מְשֻׁתָּה pésta H4960	עֲשֻׁתָּה ndamel	הַמְלָכָה sang-prameswari H4436	וַשְׁתִּי Wasti H2060	גַּם Ugi H1571	9
-------------------	--	----------------	--	---	---------------------	---	---	--------------------------------------	---

ס (spasi)	אַחְשָׁוְרוֹשׁ: Ahasywérus H0325	לְמַלְךָ kagungan-sang-raja H4428
--------------	--	---

Sang Prameswari Wasti uga mangun bujana kanggo para wanita kabeh kang ana ing kadhatone Sang Prabu Ahasyweros.

אָמַר ngandika H0559	בֵּינָן déning-anggur H3196	הַמְלָךְ sang-raja H4428	לִב- manah-	כָּטוּב nalika-sak	הַשְּׁבִיעִי kaping-pitu H7637	בַּיּוֹם Ing-dinten H3117	10
--	---	--	----------------	-----------------------	--	---	----

שִׁבְעַת pitu H7651	וּכְרָכָס lan-Karkas H3752	זֶתָר Zétar H2242	וְאַבְגָּתָא lan-Abagta H0005	בִּגְתָא Bigta H0903	חַרְבוֹנָא Harbona H2726	בִּזְתָא Bizta H0968	לְמַהוּמָן dhateng-Méhuman H4104
---	--	---	---	--	--	--	--

אַחְשָׁוְרוֹשׁ: Ahasywérus H0325	הַמְלָךְ sang-raja H4428	פְּנֵי wadana H6440	אֶת- dhateng- H0854	הַמְשָׁרְתִים ingkang-ngladosi H8334	הַסְּרִיסִים para-abdi-kraton H5631
--	--	---	---	--	---

Nalika ing dina kang kaping pitune nalika Sang Prabu karenan ing galih marga saka sumuking anggur, Sang Nata banjur dhawuh marang priyagung kadhaton pitu kang caos ana ing ngarsane, asmane: Mehuman, Bizta, Kharbona, Bigta, Abagta, Zetar lan Karkas,

בְּכַתָּר mawi-makutha H3804	הַמְלָךְ sang-raja H4428	לְפָנַי ing-ngajeng H6440	הַמְלָכָה sang-prameswari H4436	וַשְׁתִּי Wasti H2060	אֶת- dhateng- H0853	לְהַבְיָא Kanggé-ngaturaken H0935	11
--	--	---	---	---	---	---	----

יְפֻיָּה kaéndahan-ipun H3308	אֶת- dhateng- H0853	וְהַשָּׂרִים lan-para-pangageng H8269	הָעַמִּים para-bangsa	לְהַרְאוֹת kanggé-nedahaken H7200	מְלָכּוֹת kaprabon H4438
---	---	---	--------------------------	---	--

הִיא: piyambakipun H1931	מְרָאָה warni H4758	טוֹבַת sae	כִּי- amargi-
--	---	---------------	------------------

padha kadhawuhan nyowanake Sang Prameswari Wasti mau marang ing ngarsa dalem kalawan ngagem makuthaning kaprabon, supaya mamerna kaendahaning warnane marang para kawula lan para panggedhe, amarga Sang Prameswari iku endah banget warnane.

אָשָׁר ingkang	הַמְלָךְ sang-raja H4428	בְּדַבָּר miturut-pangandika H1697	לְבוֹא kanggé-rawuh H0935	וַשְׁתִּי Wasti H2060	הַמְלָכָה sang-prameswari H4436	וְתַמְאָן Lan-nampik H3985	12
-------------------	--	--	---	---	---	--	----

בְּעֵרָה murub	וְתַמְתּוֹ lan-bebendu-nipun H2534	מְאֹד sanget H3966	הַמְלָךְ sang-raja H4428	וַיְקַצֵּר lan-duka H7107	הַסְּרִיסִים para-abdi-kraton H5631	בֵּיד lumantar-asta H3027
-------------------	--	--	--	---	---	---

כִּי:
ing-piyambakipun

Nanging Sang Prameswari mopo sowan ngestokake timbalan dalem kang kaaturake dening priyayi kadhaton mau, temah Sang Prabu duka banget nganti mangar-mangar pasuryane.

כי- amargi-	העגים wekdal-wekdal H6256	יגע ingkang-mangertos H3045	לחכמים dhateng-para-wicaksana H2450	המלך sang-raja H4428	ונאמר Lan-ngandika H0559	13	
נדין: lan-pangadilan H1779	דת hukum H1881	יגע ingkang-mangertos H3045	כל- sedaya- H3605	לפני ing-ngajeng H6440	המלך sang-raja H4428	דבר prakawis H1697	כן mekaten

Sang Prabu tumuli ndangu marang para wicaksana, kang ngreti adat-tata-cara ing jaman samana, -- ujer kaya kaya mangkono iku lumrahe, sabarang prakara kang magepokan karo Sang Nata iku karembug dening sakehing para ahli angger-angger lan pangadilan;

מרסנא Marsena H4826	מרס Mérés H4825	תרשיש Tarsis H8659	אדמתא Admata H0133	שתר Sétar H8369	כרשנא Karsena H3771	אליו dhateng-piyambakipun H0413	והקרב Lan-ingkang-celak H7138	14
המלך sang-raja H4428	פני wadana H6440	ראי ingkang-ningali H7200	ומדי lan-Mèdia H4074	פרס Pèrsia H6539	ושני para-pangageng H8269	שבעת pitu H7651	ממוכן Mémukan H4462	
				במלכות: ing-kaprabon H4438	ראשנה sapisan H7223	הישבים ingkang-lenggah H3427		

dene kang cedhak dhewe karo Sang Prabu, yaiku: Sang Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena sarta Sang Memukan, priyagung pitu, panggedhene nagara Persia lan Media, kang diparengake mirsani pasuryane Sang Prabu lan kang kaparingan kalungguhan kang dhuwur ana ing sajroning karajan -- pandangune Sang Prabu:

ועל amargi H2060	ושתי Wasti H4436	במלכה dhateng-sang-prameswari H4436	לעשות kanggé-dipun-tindakaken	מה- menapa- H4100	כדת Miturut-hukum H1881	15	
ביר lumantar-asta H3027	אחשוורוש Ahasywérus H0325	המלך sang-raja H4428	מאמר dhawuh H3982	את- dhateng- H0853	עשתה nindakaken	לא- boten- H3808	אשר bilih
							הסריסים: (spasi) para-abdi-kraton H5631

"Awewaton undhang-undhang Sang Prameswari wajib kapatrapan apa, amarga ora ngestokake marang timbalane Sang Prabu Ahasyweros, kang kaaturake dening para priyayi kadhaton."

לא boten H3808	והשרים lan-para-pangageng H8269	המלך sang-raja H4428	לפני ing-ngajeng H6440	(ממוכן) Mémukan H4462	[מומכון] (kina) H4462	ונאמר Lan-ngandika H0559	16	
כל- sedaya- H3605	על- dhateng- H3605	כי nanging	המלכה sang-prameswari H4436	ושתי Wasti H2060	עוטה lepat	לבדו piyambak H0905	המלך sang-raja H4428	על- dhateng-
המלך sang-raja H4428	מדינות propinsi H4082	בכל- ing-sedaya- H3605	אשר ingkang	העמים para-bangsa	כל- sedaya- H3605	ועל- lan-dhateng-	השרים para-pangageng H8269	אחשוורוש: Ahasywérus H0325

Sang Memukan banjur matur ana ing ngarsane Sang Prabu lan para panggedhe: "Sang Prameswari Wasti anggenipun kagungan kalepatan punika boten namung dhumateng Sang Prabu kemawon, nanging ugi dhateng sakathahipun para pangageng sarta dhateng sakathahipun para bangsa, ingkang wonten ing tlatah wewengkonipun Sang Prabu Ahasyweros sadaya.

הַנְּשִׁים para-wanita H0802	כָּל- sedaya- H3605	עַל- dhateng- H4436	הַמְּלָכָה sang-prameswari H4436	דְּבַר- prakawis- H1697	יָצָא medal H3318	כִּי- Amargi-
הַמֶּלֶךְ sang-raja H4428	בְּאֵמֶרֶם nalika-ngandika H0559	בְּעֵינֵיהֶן ing-paningal-ipun	בְּעֵלֵיהֶן para-garwa-ipun H1167	לְהַבְּזוֹת kanggé-ngremehaken H0959		
לְפָנָיו ing-ngajeng-ipun H6440	הַמְּלָכָה sang-prameswari H4436	וַשְׁתִּי Wasti H2060	אֶת- dhateng- H0853	לְהַבְּיֹא kanggé-ngaturaken H0935	אָמַר dhawuh H0559	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ Ahasywérus H0325
					בְּאֵה: rawuh H0935	וְלֹא- lan-boten- H3808

Amargi tindak-tandukipun Sang Prameswari punika badhe sumebar nular dhateng sakathahipun para wanita, temahan sami nyamah dhateng kakungipun, manawi kepireng makaten: Sang Prabu Ahasyweros dhawuh supaya Sang Prameswari kasowanake ing ngarsane, nanging Sang Prameswari ora karsa sowan.

אֶת- dhateng- H0853	שְׁמֵעוּ mireng H8085	אֲשֶׁר ingkang	וּמְדִי lan-Mèdia H4074	פֶּרְסִי- Pèrsia- H6539	שְׁרוֹת para-putri H8282	וְהַאֲמַרְנָה ngandika H0559	הִנֵּה punika H2088	וְהִיוּם Lan-ing-dinten H3117
בְּגִיּוֹן pangremeh H0963	וּכְרִי lan-cekap H1767	הַמֶּלֶךְ sang-raja H4428	שָׂרִי para-pangageng H8269	לְכָל dhateng-sedaya H3605	הַמְּלָכָה sang-prameswari H4436	דְּבַר prakawis H1697		
								וְקִדָּה: lan-duka

Ing dinten punika semahipun para pangageng ing Persia kaliyan ing Media ingkang sami mireng bab tindak-tandukipun Sang Prameswari punika wau, mesthi sami reraosan bab punika kaliyan semahipun, temahan badhe nuwuhaken raos ngremehaken saha kanepson ingkang boten wonten telas-telasipun.

	מְלָכוֹת kaprabon H4438	דְּבַר- pangandika- H1697	יָצָא mugi-medal H3318	טוֹב sae H2895	הַמֶּלֶךְ sang-raja H4428	עַל- dhateng-	אִם- Menawi-	
יַעֲבֹר langkung	וְלֹא lan-boten H3808	וּמְדִי lan-Mèdia H4074	פֶּרְסִי- Pèrsia- H6539	בְּרִתִּי ing-pranatan H1881	וְיִכְתֹּב lan-mugi-kaserat H3789	מִלְּפָנָיו saking-ngajeng-ipun H6440		
יִתֵּן maringi H5414	וּמְלָכוֹתָהּ lan-kaprabon-ipun H4438	אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ Ahasywérus H0325	הַמֶּלֶךְ sang-raja H4428	לְפָנָיו ing-ngajeng H6440	וַשְׁתִּי Wasti H2060	תְּבוּא rawuh H0935	לֹא- boten- H3808	אֲשֶׁר bilih
		מִמְּנָה: saking-piyambakipun	הַטּוֹבָה ingkang-langkung-sae		לְרֵעוֹתָהּ dhateng-kancanipun H7468	הַמֶּלֶךְ sang-raja H4428		

Manawi ndadosaken keparenging pangalihipun Sang Prabu, mugi ndhawuhna undhang-undhang ing karajan kapacaka wonten ing angger-anggeripun bangsa Persia lan Media, ingkang boten kening kaceled, inggih punika bilih Sang Prameswari Wasti boten kening sowan malih wonten ing ngarsanipun Sang Prabu Ahasyweros, saha kalenggahanipun dados Prameswari kaparingna dhateng putri sanesipun, ingkang ngungkuli utaminipun.

מִלְכוּתוֹ מְלָךְ יַעֲשֶׂה אֲשֶׁר- הַמֶּלֶךְ פִּתְנָם וְנִשְׁמַע 20
 amargi kaprabon-ipun ing-sedaya- dipun-damel ingkang- sang-raja dhawuh Lan-kapireng
[H4438](#) [H3605](#) [H4428](#) [H6599](#) [H8085](#)

לְבַעֲלִיהֶן יְקָרַּת יִתְנוּ הַנְּשִׁים וְכָל- הִיא רְבָה
 dhateng-para-garwa-ipun pakurmatan maringi para-wanita lan-sedaya- piyambakipun ageng
[H1167](#) [H3366](#) [H5414](#) [H0802](#) [H3605](#) [H1931](#)

קָטָן וְעַד- לְמַנְדֹּל
 ingkang-alit ngantos- saking-ingkang-ageng
[H5704](#)

Manawi putusanipun Sang Prabu ingkang makaten punika sampun kepireng ing satlatahipun karajan dalem -- mangka ageng sanget karajan punika -- mesthi sakathahipun para wanita sami badhe ngaosi kakungipun, wiwit ingkang ageng ngantos dumugi ingkang alit."

הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וְהַשָּׂרִים הַמֶּלֶךְ בְּעִינָי הַרְבֵּה וַיִּיטֵב 21
 sang-raja lan-nindakaken lan-para-pangageng sang-raja ing-paningal prakawis Lan-sae
[H4428](#) [H8269](#) [H4428](#) [H1697](#) [H3190](#)

מְמוּכָן כְּדָבָר
 Mémukan miturut-pangandika
[H4462](#) [H1697](#)

Atur kang mangkono iku kagalih prayoga dening Sang Prabu sarta dening para panggedhe, dadine Sang Prabu banjur tumindak laras karo ature Sang Memukan mau.

וּמְדִינָה מְדִינָה אֶל- הַמֶּלֶךְ מְדִינֹת כָּל- אֶל- וַיִּשְׁלַח סְפָרִים 22
 lan-propinsi propinsi dhateng- sang-raja propinsi sedaya- dhateng- serat Lan-ngirim
[H4082](#) [H4082](#) [H0413](#) [H4428](#) [H4082](#) [H3605](#) [H0413](#) [H7971](#)

לְהִיּוֹת כְּלִשְׁוֹנוֹ וְעַם עַם וְאֶל- כְּכַתְּבָהּ
 supados-dados miturut-basa-nipun lan-bangsa bangsa lan-dhateng- miturut-seratan-ipun
[H1961](#) [H3956](#) [H0413](#) [H3791](#)

פּ עַמוֹ: כְּלִשְׁוֹן וּמְדָבָר בְּבֵיתוֹ שָׂרָה אִישׁ כָּל-
 (spasi) bangsa-nipun miturut-basa lan-wicanten ing-griya-nipun panguwasa tiyang sedaya-
[H3956](#) [H1696](#) [H8323](#) [H0376](#) [H3605](#)

Sang Prabu nuli paring dhawuh kakintunake marang sakehing tlatah wewengkon dalem, saben tlatah nganggo tulisane dhewe, tuwin saben bangsa nganggo basane dhewe, surasane: "Saben wong lanang kudu dadi sesirahing brayate dhewe, sarta calathu miturut basaning bangsane."